

zu P. 8, 1, 27. 57. — Vgl. कृन्त^० und कृन्दि^०.

विचक्षणत्व (von विचक्षण) n. Einsicht, Klugheit, Weisheit MBu. 3, 10619.

विचक्षणमन्य adj. sich für klug haltend SARVADARÇANAS. 46, 14.

विचक्षणवत् (von विचक्षण) adj. auf Augenschein beruhend, dem Augenschein entsprechend: वाच् Ait. Br. 1, 6. nach späterer Auffassung mit dem Worte विचक्षा d. h. Einsichtiger verbunden Kāṭh. Ça. 7, 3, 7 und Manu im Comm. zu d. St.; vgl. विचक्षणान्त Lāṭj. 3, 3, 14. Eine Variation jener Stelle in Çāṅkh. Br. 7, 3 lautet: अथ यमिच्छेद्विचक्षणवत्या वाचा तस्य नाम गृह्णीयात् dessen Namen nenne er in Verbindung mit einem auszeichnenden Worte (etwa आयुष्मन्, पूष, विज्ञयिन् Comm.). Vgl. u. चनासित und Ind. St. 10, 20.

विचक्षन् (von चन् mit वि) m. Lehrer Uṣṣāy. zu Uṣṣādis. 4, 232.

विचक्षुस् (2. वि + च^०) 1) adj. a) augenlos, blind MBu. 12, 2450. — b) = विमनस् Trik. 3, 1, 17. — 2) m. N. pr. eines Fürsten Hariv. 8038 (विचक्षुस् die neuere Ausg.). Verz. d. Oxf. H. 40, b, 8. 9.

विचक्ष्य (von चन् mit वि) adj. conspicuus: मिमंति पञ्चमानुषम्विचक्ष्यम् RV. 8, 13, 30.

विचक्षु m. N. pr. eines Fürsten MBu. 12, 9467 nach der Lesart der ed. Bomb. विचक्षु ed. Calc.

विचक्ष्य s. विचक्षु.

विचक्षुरी (2. वि + चक्ष्) adj. P. 5, 4, 77. Vop. 6, 29. verschiedene Vierheiten (von Halbversen) enthaltend Çāṅkh. Ça. 18, 23, 15.

विचन्द्र (2. वि + च^०) adj. (f. श्री) mondlos: शर्वरी R. 6, 112, 46.

1. विचय (von 1. चि mit वि) m. Sichtung so v. a. Aufzählung (vgl. 1. विचय): कृत्स्नाम् Ind. St. 8, 83. fg. 120.

2. विचय (von 2. चि mit वि) m. das Suchen, Nachforschen R. Gorr. 1, 4, 78. 4, 31, 4. 32, 8. 5, 13, 7. Ragh. 16, 75. Uttarar. 11, 2 (13, 4). das Durchsuchen R. Gorr. 1, 4, 77. 5, 10 in der Unterschr. Verz. d. Oxf. H. 344, a, 4.

विचयन (wie eben) n. das Suchen AK. 3, 30. Verz. d. Oxf. H. 193, a, 31. das Durchsuchen 344, a, 3. 4.

विचयिष्ठ (von 1. चि mit वि und dem suff. des superl.) adj. am meisten wegräumend: पुरु दाप्रुषे विचयिष्ठो ग्रहः RV. 4, 20, 9; vgl. 6, 67, 8.

विचर (von चर् mit वि) adj. zu weichen pflegend, wankend, gewichen seiend von (abl.): न त्वं धर्मं विचरं संज्ञेह मत्तश्च ज्ञानासि युधिष्ठिराच्च MBu. 5, 812.

1. विचरण (wie eben) n. Bewegung Suçr. 1, 207, 8.

2. विचरण (2. वि + च^०) adj. fusslos, der Beine beraubt MBu. 7, 779.

विचरणीय (von चर् mit वि) adj. impers. zu verfahren: न गर्वमासाद्य स्वप्रभुतया विचरणीयम् Pañkāt. 26, 3. besser न प्रभुत्वमासाद्य सगर्वतया वि^० ed. orn. 22, 20.

विचर्चिका (von चर्च mit वि) f. (Ueberzug) eine der Formen des sog. kleinen Aussatzes: Rānde, Grind AK. 2, 6, 2, 4. H. 464. Wise 261. Suçr. 1, 268, 4. 269, 8. 292, 9. 360, 10. 2, 118, 21. Varāh. Dh. S. 32, 14. — Vgl. धर्म^०.

विचर्ची f. dass.: पामाविचर्ची Suçr. 1, 294, 18.

विचर्मन् (2. वि + च^०) adj. schildlos MBu. 7, 5761.

विचर्षण s. u. विचर्षणि.

विचर्षणि (2. वि + च^०) adj. sehr rührig, — rüstig: पं देवासो ऽव्यथा

VI. Theil.

स विचर्षणि: RV. 4, 36, 5. स्तोत्र 8, 13, 6. Indra 2, 22, 3. 41, 10. 12. 6. 43, 16. 46, 3. Agni 1, 78, 1. 3, 2, 8. 11, 1. die Marut und Andere 1, 64, 12. 5, 63, 3. 1, 33, 9. Soma 9, 11, 7. 40, 1. 62, 10. falsche Bildung विचर्षण Taitt. Ār. 7, 3, 1 (Taitt. Up. 1, 4, 1).

विचल (von चल् mit वि) adj. (f. श्री) in der Verbindung mit च^० sich nicht von der Stelle bewegend, nicht wankend, nicht abschweifend, beharrlich, beständig: व्ययत्राविचले स्थिते Mārk. P. 22, 48. स्थितिर्धर्मं MBu. 1, 638, 12, 7849. 11385. अविचलेन्द्रियं nicht abschweifend, im Zaume gehalten Buṅg. P. 4, 12, 14.

विचलन (wie eben) n. 1) das Wandern von Ort zu Ort Buṅg. P. 10, 8, 4. — 2) das Kundthun seiner Vorzüge, Prahlerei Bhar. Nāṭyaç. 19, 93. Daçar. 1, 43. Pratāpar. 22, a, 7. 42, b, 6.

विचाचलि (vom intens. von चल् mit वि) adj. beweglich, unstät; s. च^० und vgl. P. 3, 2, 171, Vārtt. 4, Schol.

विचार (von चर् mit वि) m. 1) Verfahren; besonderes Verfahren so v. a. einzelner Fall Āçv. Ça. 1, 3, 33. Lāṭj. 9, 3, 7. 11, 1. 10, 10, 15. 13, 1. विचारास्तत्र (कारितास्तत्र ed. Bomb.) वक्ष्वा विहिताः शास्त्रदर्शनात् R. 1, 13, 44. hierher vielleicht विद् als Beiw. Çiva's MBu. 13, 1188. — 2) Wechsel der Stelle: देवता^० Gobh. 3, 10, 3. — 3) Ueberlegung, Erwägung, in-Betracht-Ziehung, Prüfung, Untersuchung; = प्रमाणीयस्तुतत्त्वापरीक्षणम् P. 8, 2, 97, Schol. Trik. 1, 1, 114. VS. Prāt. 2, 53. विचारश्च विवेकश्च वितर्कश्च MBu. 12, 7143. वेदतत्त्वार्थ^० Hariv. 14433. विषयलिलतुलाग्रिप्रार्थिते मे विचारे Mṛkēh. 136, 3. Kām. Nitis. 13, 48. 13, 57. ०मार्गप्रहितेन चेतसा Kumāras. 3, 42. अहितहित^० Spr. 826 (II). 948. 1383. 1976. 2891. 4391. Git. 2, 15. Kathās. 34, 213. 36, 56. Rāga-Tar. 3, 511. 6, 193. 208. Phad. 73, 12. Sāh. D. 202. Çāṅk. zu Kūānd. Up. S. 31. Bhāg. P. 6, 9, 35. Vop. 8, 119. Pañkār. 1, 14, 93. Verz. d. Oxf. H. 44, b, 25. 68, a, No. 119. 88, b, 4. 178, a, 1. fgg. 223, b, No. 544. Verz. d. B. H. No. 896. Dhūrtas. 93, 8. Pañkāt. I, 417. Hit. 104, 7, v. l. 127, 10. Gaṇḍap. zu Sāṅkujak. 69. Schol. zu P. 1, 1, 9. zu Kap. 1, 70. Madhus. in Ind. St. 1, 19, 14. 21. SARVADARÇANAS. 122, 12. fgg. 123, 7. WASSILJEV 251. 236. स्वगृहे को विचारो ऽस्ति Bedenken, Anstand R. 1, 73, 13 (73, 14 Gorr.). विचारं कुरुष्व कथम् Mārk. P. 73, 51. Kathās. 32, 16. ०दोलामारोक्तुं sich langer Ueberlegung hingeben 9, 87. विचारं पुनस्तस्य मतस्याभूत् मानसम् 13, 19. न चैवं तमते नारी विचारं मारमोहिता 36, 88. 40, 51. प्रवादमोहितः प्रायो न विचारतमो जनः 24, 218. अनुरागान्धमनसो विचारसकृता कुतः 17, 51. ०पतित 33, 21. ०पर Z. d. d. m. G. 14, 373, 5. ०मृद Ragh. 2, 47. Hit. 116, 10. ०वन्ध्य Rāga-Tar. 3, 513. ०प्रून्यत् 4, 236. अ^० Mangel an Ueberlegung 235. Vet. in LA. (III) 12, 10. अविचारम् ohne Bedenken MBu. 9, 2376. अविचारानुमतेन Daçar. 74, 14. अविचार adj. nicht überlegend: चितं पोषिताम् Kathās. 63, 42. किं न ज्ञानासि यद्वाज्ञानविचारतमा धियः 3, 58. त्वया मुक्तविचारया Kumāras. 7, 83. — 4) wahrscheinliche Vermuthung: विचारो युक्तवाक्यैर्दप्रत्ययार्थसाधनम् Sāh. D. 447. 434. — Vgl. निर्विचार (auch Kathās. 40, 32. 46, 74), मुक्ति^०, रात्रिपद^०, वस्तु^० und unter मरुवाक्य 2).

विचारक (vom caus. von चर् mit वि) nom. ag. 1) Führer Verz. d. Oxf. H. 211, a, No. 498. दुर्ग^० R. 2, 79, 13. — 2) Späher R. 4, 43, 18. — 3) erwägend, in Betracht ziehend: ब्रह्मविचारकशास्त्र SARVADARÇANAS.